

GOSPODARSTVO SREDNJEVEŠKIH MEST:

- v mestih **obrtniki** & **trgovci** □ mesta: OBRTNA & TRGOVSKA SREDIŠČA
- **CEHI: poklicne združbe obrtnikov iste stroke** –najštevilčnejši sloj, živeli blizu
- cehi **nastali zaradi specializacije obrtnikov(tudi znotraj ceha)**-se povežejo
- **pravila cehov:** □ strogo držali; urejeno poslovanje&zasebno življenje
 - o kakšni naj bodo **izdelki** po teži, kvaliteti, številu
 - o **cena** izdelkov □ **preprečevali konkurenco**
 - o ceh je nabavljal za vse člane po isti ceni
 - o cilj cehov **ni bilo bogatenje** ampak življenje primerno stanu
 - o vsak mojster:**enako veliko** delavnico, št.pomočnikov&vajencev kot drugi
 - o **omejeno št. mojstrov** □ **dovolj dela za vse...**učenje obrti dolgotrajno (7let)
 - o ceh **skrbel** za vdove, sirote, bolne, ostarele člane ceha □ **socialno zavarovanje**
 - o cehi **nadzorovali člane**-njihovo vedenje&običaje, reševali spore med njimi
 - o združeni pod zastavo svojega ceha **sodelujejo tudi v obrambi mesta**
- **hierarhično oblikovana cehovska piramida:** □mojstri, pomočniki, vajenci
- **vse delali ročno**, izdelek **naredili od začetka od konca**
- v delavnicah zatohlo, ni prave svetlobe - naporno
- ...ko so številčnejši/bogatejši-želijo vpliv na mestno upravo, celo upor patricijem

ORGANIZACIJA SREDNJEVEŠKE TRGOVINE:

- trgovci so kupovali deleč-tam dosti blaga-poceni, prodajali, kjer ni bilo drago
- trgovci: **najbogatejši meščani**
- potovanja **naporna:** **po nekdanjih rimskih cestah**, z vozovi/čolni/živino & **tvegana:** **napadi roparjev/r.vitezov, □razbojnikov**; kljub varstvu vladarjev(kot romarji)
- **fevdalcem plačevali:** cestnine, brodnine, mostnine, mitnine, carine □končna cena □
- zaradi **varnosti se povezujejo v TRGOVSKE KARAVANE** (skupaj potovali, kupovali, prodajali □dobiček delijo), +oboroženo spremstvo(nem.: **gilde**)
- **trgovske hiše:** blago shranijo, sell, stanujejo(Nem.: □v Benetkah-samo tam prodaja)
- **mesta-postajala center mednarodne trgovine**
- po **križarskih vojnah** pomembna mesta: BENETKE, GENOVA, FLANDRIJSKA & HANZEATSKA MESTA □tu trgovci prevzamejo oblast&vladajo mestu sebi v prid
- cilj trgovcev= čim večji **dobiček(cehi)** □s tem se krepiti tudi njihova politična moč
- **SEJMI:** bili pravica mestnih privilegijev:
 - o TEDENSKI SEJMI: prebivalci se oskrbujejo z osnovnimi živili
 - o LETNI SEJMI: prihajali številni tuji trgovci
- **evropska trgovina se deli na:**

SREDOZEMSKA TRGOVINA:

- o Evropska središča, J(**mesta v Italiji, Franciji, Kataloniji**)
- o uvoz **iz Bljžnega V, Orient** □svila(obdelajo obrtniki), bombaž, orožje, riž, sadje, zrdavila, ZAČIMBE(Ind., Kitaj., Arabija-drage, nevarno □ □cene začimb)

SEVERNA TRGOVINA:

- o ob **Baltiškem & Severnem morju**
- o najprej **Skandinavci-trgovski stik z Konstantinoplom** □nastanek ruskih mest
- o **12.st.** prevzamejo trgovino s Nem.m. □povežejo v zvezo HANSE(□Lübeck)
- o **žito**-Prusija|**med, krzno, vosek, loj**-Rus.|**les, smola, ribe**-Skandinav.|**volna**-Ang
- o trgovali z Rusijo&Bizancem, po Labi&Odri z Nemčijo, po Visi s Poljsko
- o večinoma so prodajali na Z tržišča-v flandrijska mesta
- o pomembne **RIBE**-obvezna hrana kristjanov
- □zveza:**italjanska&flandrijska** m□**m.BRUGES**(včasih Champagne) **X EU trgovine**

- po križarskih vojnah: **Mongolska veledržava**:red, varnost → razširi evropsko **trgovino do Kitajske** (l → tam svila, bombaž, porcelan, čaj) → **SVILNA POT**
- znani trgovec, trgoval z Mongoli, večkrat obiskal Kitajsko-opisal=MARCO POLO
- po razpadu mongolskega cesarstva-14.stol.: ni več svilne poti; nastane **DIŠAVNA POT**: (iz J Indiji, na Šrilanki, Molukih, Malajski arhipelag) → od tam **Indijski trgovci** → Perzijski trgovci → **Arabski trgovci** → Črna & Sredoz. → spori med mongolskimi kani... → čez Rusijo ampak, čez ALEKSANDRIJO → nato v Benetke

DENAR & DENARNO GOSPODARSTVO:

- Orient nima povpraševanja za Evropsko blago → **blagovno-menjalno gosp.** plačujejo z ZLATOM → ...v Evropi: **denar** → krepitev trg. mest se širi DENARNO GOSP.
- v Evropi **malo zlata** → **uvažajo iz NIGRA** v Afr.-po karavanskih poteh preko Sahare
- v visokem fevdalizmu ni več glavno bogastvo → ZEMLJA, ampak → **DENAR & BLAGO**
- začne se **proizvodnja blaga za trg, ki ga prodajo za denar** (kot plačilno sredstvo) → **BLAGOVNO-DENARNO GOSPODARSTVO**
- **pravico do kovanja denarja**: fevdalni knezi, cerkve, mesta → **denar različno vreden**
- pride do **zlorab**-saj so denar zamenjali za slabšega po teži & kvaliteti → v **13.stol. franc. kralj odvzame fevdalcem kovanje denarja, Nem & Italy še vedno (osr. oblast)**
- **nujna menjava denarja**-posamezniki s tem ukvarjajo: EU temelji za bančništvo
- največji sr.vek bankirji: v Italiji v Firencah, Medičejci & lombardi → zlasti **ŽIDJE**
- **ŽIDJE**: posolilo pri njih **TAJNO**-si pri njih reje sposojajo, tudi **vladariji & cerkve**; ... Žide pobijajo (l. 1290: Edvard I. izžene iz Anglije, 14.st.: Filip Lepi iz Franc.)
- **MENICA**: trgovci na potovanjih **niso imeli veliko denarja zaradi roparjev-vplačali \$ domačemu menjalcu**, ki mu da **menico-menjalec mu na sejmu \$ izplača**
- menjalci jemali tudi **haranilne vloge** in **posojali denar** (tvegano → ...60% obresti)
- **cerkveni nauk prepoveduje posojanje denarja**, vendar kljub temu poleg Judov začnejo posojati denar nekateri samostani & križarski redovi-TEMPLARIJI